

УДК 002:930.25(477.41) (043.2)

Писаренко О.В.

Національний авіаційний університет, Київ

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ СПРАВОЧИНСТВА В КАНЦЕЛЯРІЇ КИЇВСЬКОГО ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРСТВА

Канцелярія Київського генерал-губернаторства діяла в традиціях російських державних установ відповідно до поставлених завдань та мала бюрократичну структуру. У її складі існувало дві категорії чиновників – управлінські і канцелярські. Чиновницький апарат генерал-губернаторства формувався за функціональним принципом, згідно з яким виокремлювалися посади правителя генерал-губернаторства, чиновників, секретарів з помічниками, журналістів-перекладачів та канцелярських службовців.

Найважливішу роль у канцелярії Київського генерал-губернаторства відігравали чиновники, які контролювали процес придбання українських земель російськими поміщиками та селянами. Для забезпечення ефективної діяльності чиновників створювалися дорадчі тимчасові органи, комітети та комісії, які знаходили конкретні проблеми і пропонували шляхи їх вирішення.

Основними частинами канцелярії були господарська, військова, поліцейська та казначейська, в яких готувалися документи щодо питань благоустрою, будівництва державних закладів, храмів, фабрик, заводів, заснування військово-навчальних закладів. Також створювалися документи наглядово-контролюючого характеру, велися справи пов'язані з підданством, переселенням. Здійснювалося документування, що стосувалося утримання чиновників у селянських справах та фінансові справи будівництва в місті Києві. З реорганізацією канцелярії у 1879 р. її частини перетворилися на відділення, які поділялися на столи. Востаннє канцелярія реорганізовувалася у 1889-1890 рр.: замість відділень почали створюватися діловодства, кожне з яких перейняло обов'язки відповідних попередніх відділень. До вищезазначених напрямів згодом додавалися нові, а саме: купівля землі, справи про вибори посадових осіб, медичне обслуговування, геологічні дослідження та будівництво залізниць.

Збереження документів канцелярії Київського генерал-губернаторства забезпечувалось архівом Київського губернського правління, де працювала комісія з представників міністерства внутрішніх справ і юстиції, члени якої переглядали архіви за 1833-1885 рр. та впорядковували справи для «довічного» зберігання, використовуючи діловодні описи.

Отже, справочинство в канцелярії забезпечувало ефективне функціонування генерал-губернаторства в цілому як органу влади, який формувався на бюрократичній основі відповідно до політичних завдань, постаючи основним джерелом інформації про стан та тенденції розвитку регіону. Документування діяльності різних напрямків київського генерал-губернаторства врегульовувало складні політичні, національні, культурно-просвітні проблеми та посилювало значущість діловодного архіву.

Науковий керівник: Захарчук О.М., канд. істор. наук, доцент